

فصل	درس‌نامه	سؤال
فصل ۱ : تابع		
درس (۱) مفهوم تابع	۷	۱۶
درس (۲) تبدیل نمودار توابع	۲۲	۳۰
درس (۳) تابع درجه‌سوم و توابع صعودی و نزولی	۳۵	۴۰
درس (۴) تابع یک‌به‌یک و وارون	۴۳	۵۰
درس (۵) اعمال جبری و ترکیب توابع	۵۵	۶۰
درس (۶) بخش‌پذیری و تقسیم	۶۷	۷۱
فصل ۲ : مثلثات		
درس (۱) زاویه و نسبت‌های مثلثاتی	۷۹	۸۵
درس (۲) دایرهٔ مثلثاتی	۸۸	۹۳
درس (۳) اتحادهای مثلثاتی	۹۶	۱۰۳
درس (۴) توابع مثلثاتی	۱۰۹	۱۱۱
درس (۵) تناوب و تابع تانژانت	۱۱۳	۱۲۰
درس (۶) معادلات مثلثاتی	۱۲۵	۱۳۲
فصل ۳ : حد و پیوستگی		
درس (۱) همسایگی و مفهوم حد	۱۴۰	۱۴۶
درس (۲) محاسبهٔ حد توابع کسری (حالت $\frac{0}{0}$)	۱۵۱	۱۵۶
درس (۳) پیوستگی	۱۶۱	۱۶۶
درس (۴) حد بی‌نهایت	۱۷۰	۱۷۸
درس (۵) حد در بی‌نهایت	۱۸۲	۱۸۷
فصل ۴ : مشتق		
درس (۱) آشنایی با مفهوم مشتق	۱۹۶	۲۰۰
درس (۲) مشتق‌پذیری و پیوستگی ۱	۲۰۳	۲۱۳
درس (۳) مشتق‌پذیری و پیوستگی ۲	۲۲۲	۲۳۲
درس (۴) آهنگ متوسط و آهنگ لحظه‌ای	۲۴۰	۲۴۲
فصل ۵ : کاربرد مشتق		
درس (۱) اکسترم‌های یک تابع و توابع صعودی و نزولی ۱	۲۴۸	۲۵۳
درس (۲) اکسترم‌های یک تابع و توابع صعودی و نزولی ۲	۲۵۷	۲۶۶
درس (۳) جهت تقعر نمودار یک تابع و نقطهٔ عطف آن	۲۷۱	۲۸۳
درس (۴) رسم نمودار توابع	۲۸۹	۲۹۸

سؤال

درس نامه

فصل

فصل ۶: الگو و دنباله

۳۱۳	۳۰۸	درس (۱) الگو و دنباله
۳۲۰	۳۱۶	درس (۲) دنباله حسابی
۳۳۰	۳۲۴	درس (۳) دنباله هندسی

فصل ۷: توان‌های گویا و عبارت‌های جبری

۳۴۴	۳۳۵	درس (۱) ریشه‌گیری و توان‌های گویا
۳۵۱	۳۴۷	درس (۲) عبارت‌های جبری، اتحادها و تجزیه
۳۵۵	۳۵۴	درس (۳) گویا کردن مخرج کسرها

فصل ۸: معادله و تابع درجه دوم

۳۶۷	۳۵۹	درس (۱) معادله درجه دو
۳۷۷	۳۷۱	درس (۲) تابع درجه دوم

فصل ۹: معادله و نامعادله

۳۸۴	۳۸۲	درس (۱) معادلات گویا
۳۹۱	۳۸۶	درس (۲) تعیین علامت و نامعادله گویا
۳۹۶	۳۹۲	درس (۳) معادلات گنگ (رادیکالی)

فصل ۱۰: قدرمطلق و جزء صحیح

۴۰۶	۳۹۹	درس (۱) قدرمطلق
۴۱۵	۴۱۰	درس (۲) جزء صحیح

فصل ۱۱: توابع نمایی و لگاریتمی

۴۲۳	۴۱۹	درس (۱) تابع نمایی
۴۳۳	۴۲۶	درس (۲) تابع لگاریتمی

فصل ۱۲: هندسه تحلیلی

۴۵۰	۴۴۱	درس (۱) معادله خط
-----	-----	-------------------

۴۵۵

پاسخ‌نامه کلیدی

تبدیل نمودار توابع

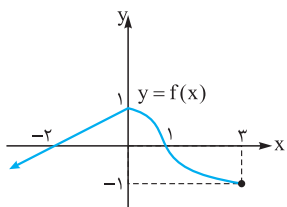

گاهی وقت‌ها در حل مسائل مربوط به معادلات، نامعادلات و ... نیازمند عملیات جبری سنگین هستید، در صورتی که رسم شکل، دید بهتری از مسئله در اختیاران قرار می‌دهد و در اغلب موارد منجر به حل مسئله می‌شود. با این حال خیلی‌ها از رسم فراری هستند، چون برای رسم بسیاری از توابع دنبال روش‌های سخت و پیچیده می‌گردند (ولی اشتباه می‌کنن دیگه!). در این قسمت تکنیک‌هایی را یاد می‌گیریم که رسم بسیاری از توابع براتون گلابی بشه! این تکنیک‌ها «انتقال‌های عمودی و افقی»، «انبساط و انقباض‌های عمودی و افقی» و «قرینه‌یابی» نام دارند. پس شروع کنیم ...

تکنیک‌های رسم توابع

فرض می‌کنیم نمودار تابع $y = f(x)$ به صورت مقابل باشد:

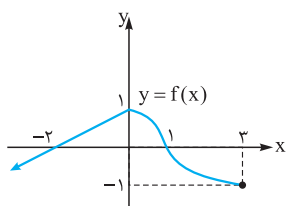
با این نمودار تمام تکنیک‌ها را بررسی می‌کنیم:

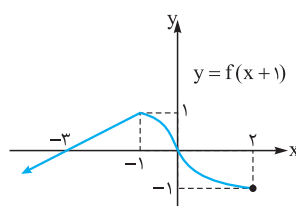
انتقال‌های افقی و عمودی

۱ رسم نمودار $y = f(x+a)$ و $y = f(x-a)$ ($a > 0$)

برای رسم نمودار $y = f(x+a)$ ، باید نمودار f را a واحد به سمت چپ و برای رسم نمودار $y = f(x-a)$ ، باید نمودار f را به اندازه a واحد به سمت راست منتقل کنیم (انتقال افقی). برای مثال نمودار $y = f(x+1)$ به صورت زیر است:

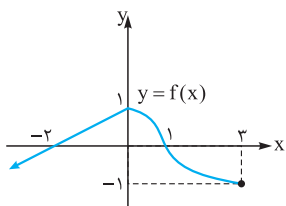
$(x \rightarrow x+1)$
نمودار f یک واحد به چپ می‌رود.

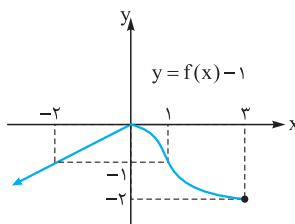
انتقال‌های افقی بر دامنه تابع تأثیر می‌گذارند، اما روی برد تابع بی‌تأثیرند.

۲ رسم نمودار $y = f(x)+a$ و $y = f(x)-a$ ($a > 0$)

برای رسم نمودار $y = f(x)+a$ ، نمودار f را به اندازه a واحد به سمت بالا و برای رسم نمودار $y = f(x)-a$ ، نمودار f را به اندازه a واحد به سمت پایین منتقل می‌کنیم (انتقال عمودی). برای مثال نمودار $y = f(x)-1$ به صورت زیر است:

$(f(x) \rightarrow f(x)-1)$
نمودار f یک واحد به پایین می‌رود.

انتقال‌های عمودی روی دامنه بی‌تأثیرند، اما روی برد تابع تأثیر می‌گذارند.

انبساط و انقباض افقی

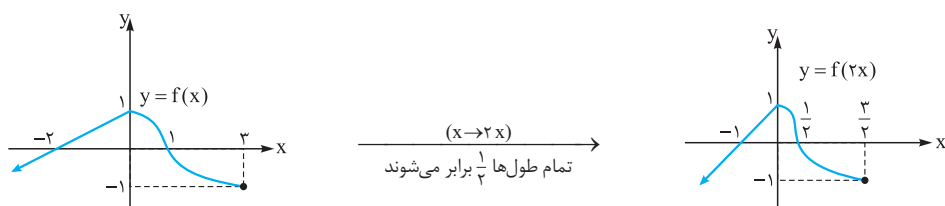
۳ رسم نمودار $y = f(ax)$ ($a > 0$)

• اگر $0 < a < 1$ ، نمودار تابع f باید در راستای محور افقی و با ضریب $\frac{1}{a}$ منبسط گردد (انبساط افقی).

• اگر $a > 1$ ، نمودار تابع f باید در راستای محور افقی و با ضریب $\frac{1}{a}$ منقبض گردد (انقباض افقی).

برای مثال نمودار $y = f(2x)$ به صورت زیر است:

انقباض و انقباض‌های افقی فقط روی دامنه تأثیر گذارند.

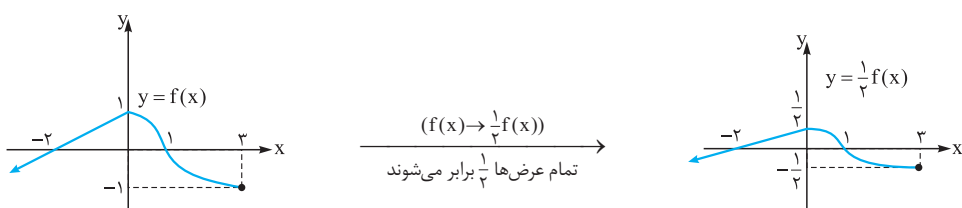

۴ رسم نمودار $y = af(x)$ ($a > 0$)

• اگر $0 < a < 1$ ، نمودار تابع f در راستای محور عمودی با ضریب a فشرده می‌شود (انقباض عمودی).

• اگر $a > 1$ ، نمودار تابع f در راستای محور عمودی با ضریب a کشیده می‌شود (انبساط عمودی).

برای مثال نمودار تابع $y = \frac{1}{3}f(x)$ به صورت زیر است:

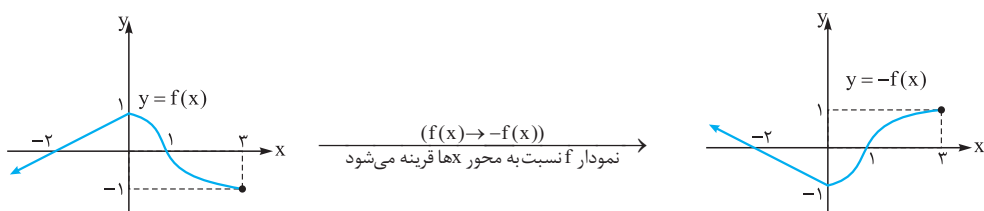
انقباض و انقباض‌های عمودی روی برد تابع تأثیر می‌گذارند. ولی زور شون به تغییر دامنه نمی‌رسه!

قرینه‌یابی

۵ رسم نمودار $y = -f(x)$

برای رسم نمودار $y = -f(x)$ ، باید نمودار f را نسبت به محور x قرینه کنیم.

برای مثال نمودار تابع $y = -f(x)$ به صورت زیر است:

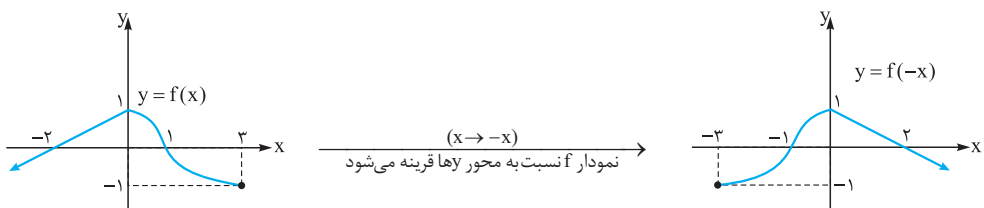

در قرینه نسبت به محور x ، فقط برد تابع تغییر می‌کند و قرینه می‌شود.

۶ رسم نمودار $y = f(-x)$

برای رسم نمودار $y = f(-x)$ ، باید نمودار f را نسبت به محور y قرینه می‌کنیم.

برای مثال نمودار $y = f(-x)$ به صورت زیر است:

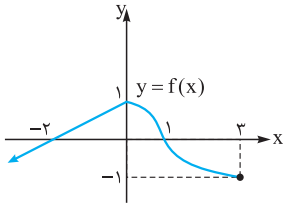
در قرینه نسبت به محور y ، فقط دامنه تابع تغییر می‌کند و قرینه می‌شود.

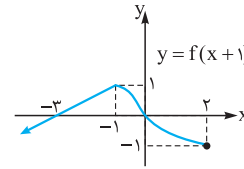
۷ رسم نمودار $y = f(ax + b)$

برای رسم، ابتدا انتقال عدد ثابت b را انجام می‌دهیم، سپس تغییرات مربوط به ضریب X (که همان انبساط یا انقباض افقی هستند و یا قرینه‌یابی نسبت به محور Y ها) را روی شکل اعمال می‌کنیم.

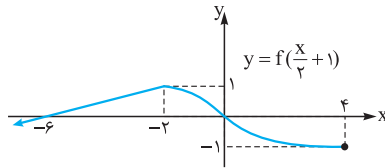
برای مثال نمودار تابع $y = f(1 - \frac{X}{3})$ به صورت زیر رسم می‌شود:

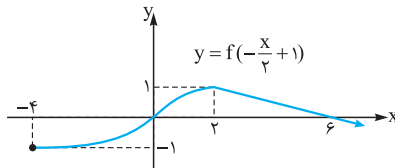
$(x \rightarrow x+1)$
نمودار f یک واحد به چپ می‌رود.

$(x \rightarrow \frac{x}{3})$
تمام طول‌ها دو برابر می‌شوند

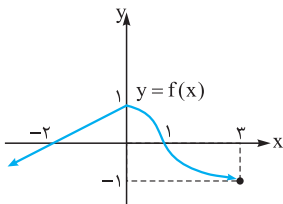
$(x \rightarrow -x)$
قرینه نسبت به محور Y ها

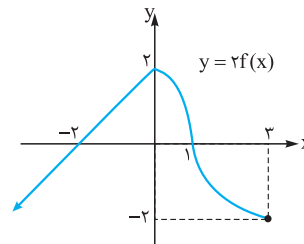
۸ رسم نمودار $y = af(x) + b$

برای رسم، ابتدا ضریب a را تأثیر می‌دهیم، (که همان انبساط یا انقباض عمودی هستند و یا قرینه‌یابی نسبت به محور X ها) بعد انتقال عدد ثابت b را انجام می‌دهیم.

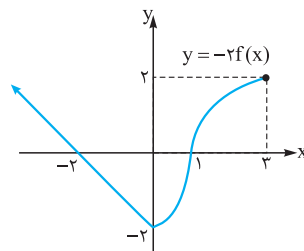
برای مثال نمودار $y = 1 - 2f(x)$ به صورت زیر رسم می‌شود:

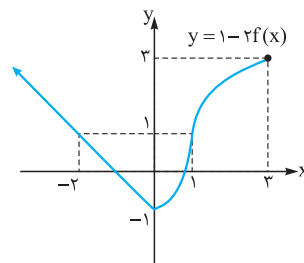
$(f \rightarrow 2f)$
تمام عرض‌ها دو برابر شوند.

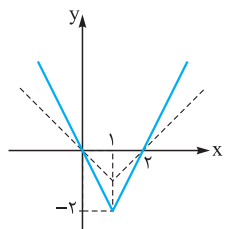
$(f \rightarrow -f)$
قرینه نسبت به محور X ها

نمودار یک واحد به بالا برود

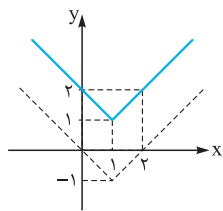

در حالتی که هم تغییرات روی X داریم و هم روی Y ، بهتر است ابتدا تغییرات روی X را اعمال کنید و سپس به سراغ تغییرات Y بروید.

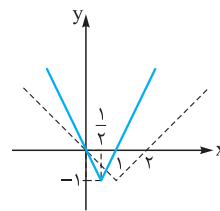
$$y = 2f(x)$$

تمام عرض‌ها دو برابر می‌شوند.

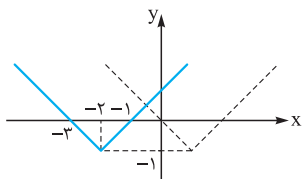
$$y = f(x) + 2$$

دو واحد به سمت بالا می‌رود.

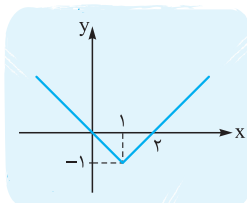
$$y = f(2x)$$

تمام طول‌ها نصف می‌شوند. (انقباض افقی)

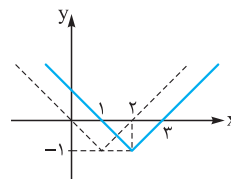

$$y = f(x+2)$$

سه واحد به سمت چپ می‌رود.

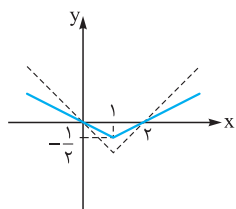

$$y = f(x)$$

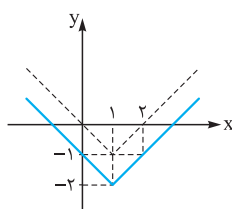
$$y = f(x-1)$$

یک واحد به سمت راست می‌رود.

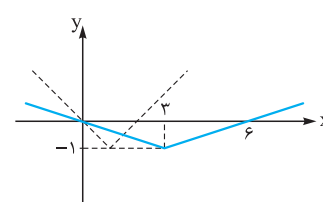
$$y = \frac{1}{2}f(x)$$

تمام عرض‌ها نصف می‌شوند (انقباض عمودی)

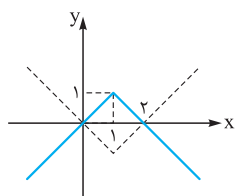
$$y = f(x) - 1$$

یک واحد به سمت پایین می‌رود.

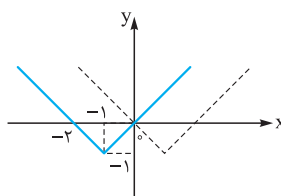
$$y = f\left(\frac{x}{3}\right)$$

تمام طول‌ها سه برابر می‌شوند. (انبساط افقی)

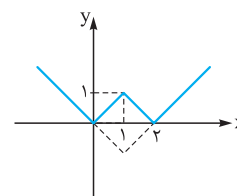
$$y = -f(x)$$

نسبت به محور Xها قرینه می‌شود.

$$y = f(-x)$$

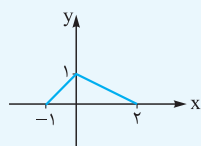
نسبت به محور Yها قرینه می‌شوند.

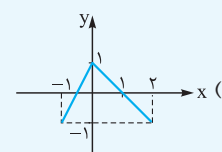
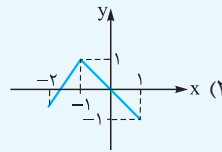
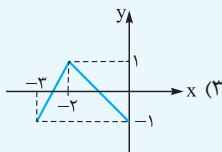
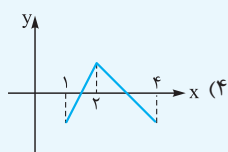
$$y = |f(x)|$$

قسمت‌های زیر محور Xها نسبت به محور Xها قرینه می‌شوند.

فصل اول تابع

تست اگر نمودار تابع $y = f(x)$ به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $y = 2f(x+2) - 1$ کدام است؟

پاسخ گزینه ۳: برای رسم، مراحل زیر را طی می‌کنیم:

جدول زیر در تعیین ضابطه تابع انتقال یافته فیلی به کارتون میاد!

تغییرات ضابطه	انتقال	تغییرات ضابطه	انتقال
$f(x) \rightarrow f(x) + b$	نمودار b واحد به بالا برود.	$x \rightarrow x - a$	نمودار a واحد به راست برود.
$f(x) \rightarrow f(x) - b$	نمودار b واحد به پایین برود.	$x \rightarrow x + a$	نمودار a واحد به چپ برود.
$f(x) \rightarrow af(x)$	تمام عرض‌ها a برابر شوند.	$x \rightarrow \frac{x}{a}$	تمام طول‌ها a برابر شوند.
$f(x) \rightarrow -f(x)$	نمودار نسبت به محور x ها قرینه شود.	$x \rightarrow -x$	نمودار نسبت به محور y ها قرینه شود.

تست تابع $y = x^2 - 2x - 3$ را در نظر بگیرید. ابتدا نمودار آن را یک واحد به سمت بالا منتقل می‌کنیم. بعد آن را نسبت به محور x ها قرینه می‌کنیم و در آخر، آن را 2 واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم. ضابطه تابع جدید کدام است؟

(۱) $y = -x^2 + 6x - 6$ (۲) $y = -x^2 + 2x + 6$ (۳) $y = -x^2 - 6x - 6$ (۴) $y = -x^2 + 2x - 6$

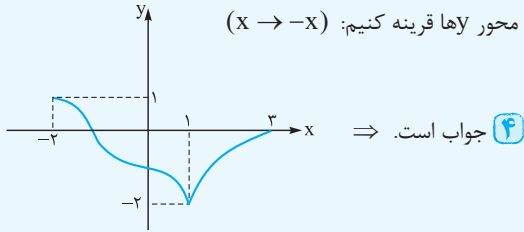
پاسخ گزینه ۱: تغییرات را مرحله به مرحله روی تابع $y = x^2 - 2x - 3$ انجام می‌دهیم:

قرینه نسبت به محور x ها $\rightarrow y = -x^2 + 2x + 3$ ضابطه تابع قرینه می‌شود.
 به ضابطه تابع، یک واحد اضافه می‌کنیم. $\rightarrow y = -x^2 + 2x + 4$
 2 واحد به راست $\rightarrow y = -(x-2)^2 + 2(x-2) + 4$ جای x ها، $x-2$ قرار دهیم.
 $y = -(x-2)^2 + 2(x-2) + 4 \Rightarrow y = -x^2 + 4x - 4 + 2x - 4 + 4 \Rightarrow y = -x^2 + 6x - 6$

تست اگر نمودار تابع $y = -f(x-2)$ به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $y = f(-x)$ کدام است؟

پاسخ گزینه ۴: راه اول در اینجا باید بر عکس عمل کنیم ابتدا با استفاده از انتقال و قرینه‌یابی از نمودار $y = -f(x-2)$ به نمودار f می‌رسیم:

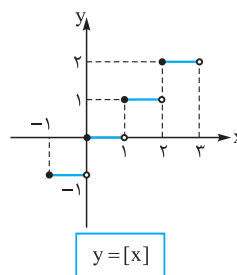
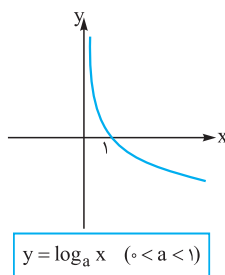
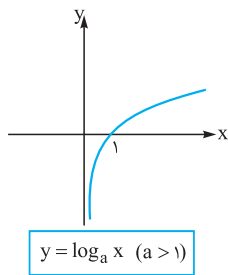
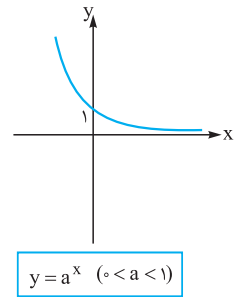
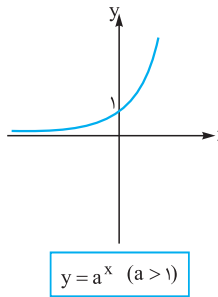
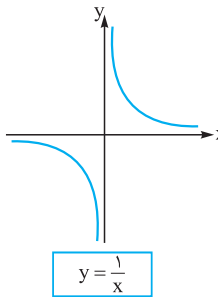
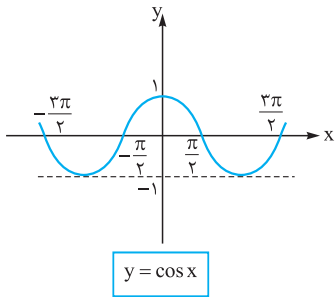
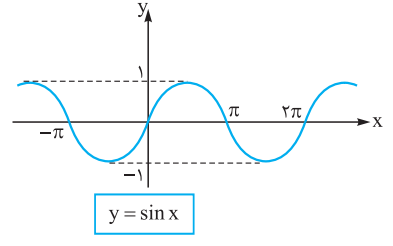
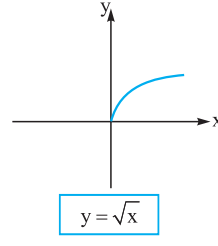
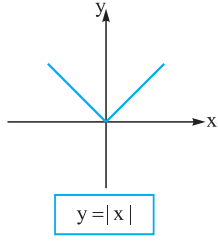
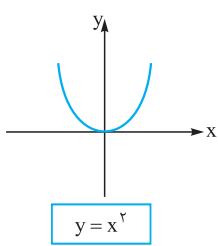
حالا برای رسم نمودار $y = f(-x)$ ، کافی است نمودار تابع $y = f(x)$ را نسبت به محور y ها قرینه کنیم: $(x \rightarrow -x)$

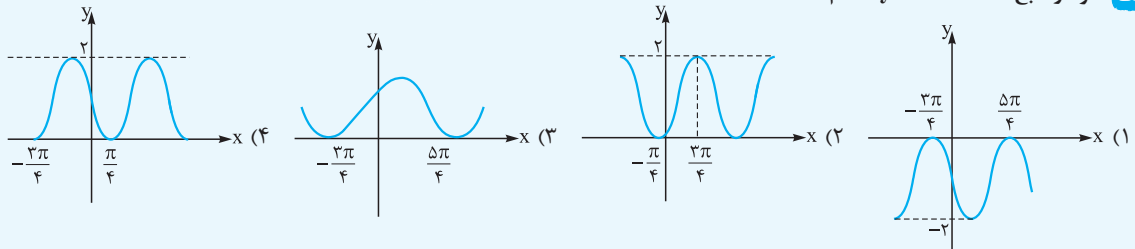
راه دوم $y = -f(x-2)$ (نمودار داده شده) به ازای $x = -1$ مقدار صفر می دهد. یعنی:

بنابراین تابع اصلی در نقطه $x = -3$ مقدار صفر را می دهد. پس باید تابع $y = f(-x)$ در نقطه $x = 3$ مقدار صفر بدهد در نتیجه **۴** جواب است.

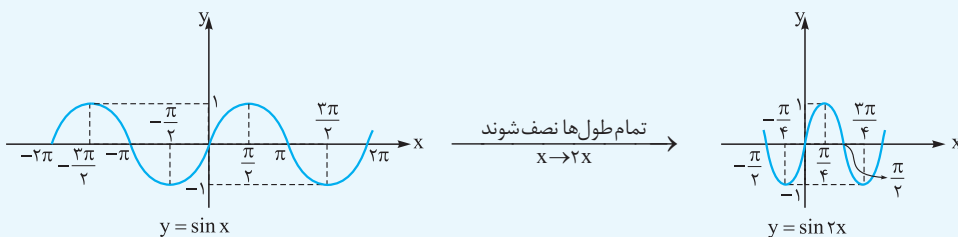
حالا وقتشه که نمودارهای اورپیثالی! که در رسم احتیاج داریم را با هم مرور کنیم. این نمودارها را در زیر می بینید:

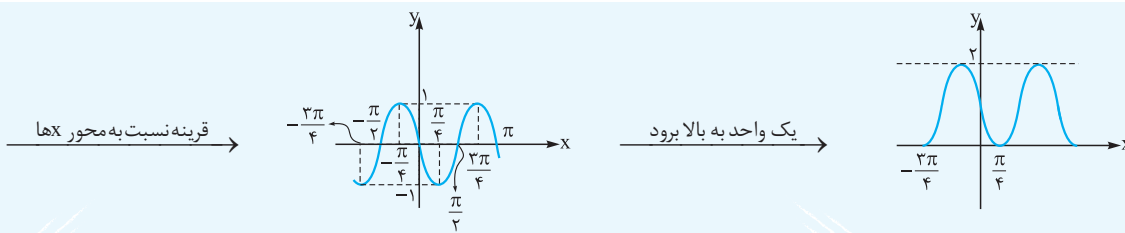
تست نمودار تابع $y = 1 - \sin 2x$ کدام است؟

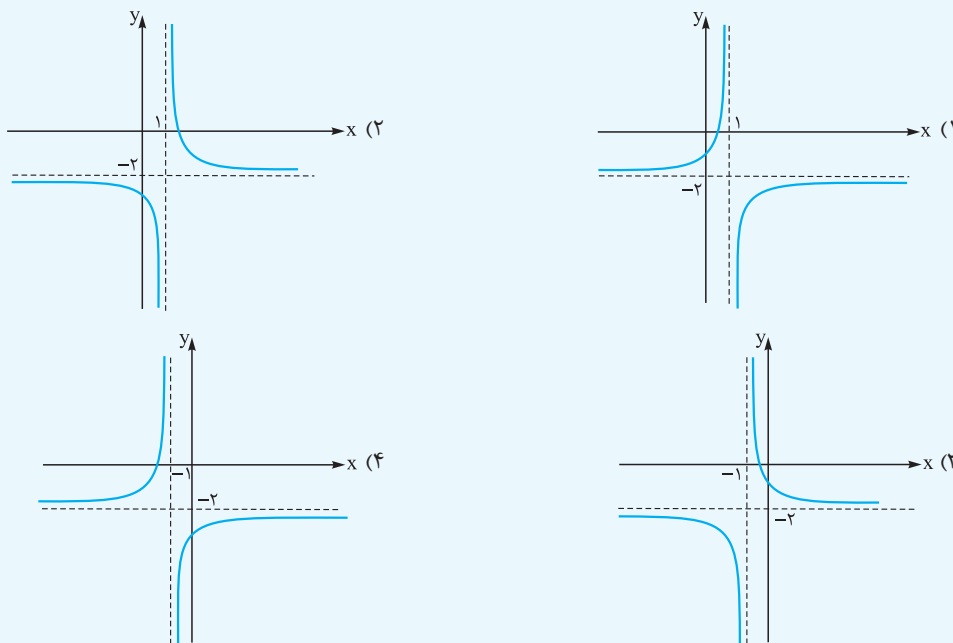
پاسخ گزینه ۲ برای رسم نمودار $y = 1 - \sin 2x$ از نمودار $y = \sin x$ کمک می گیریم و مراحل زیر را انجام می دهیم:

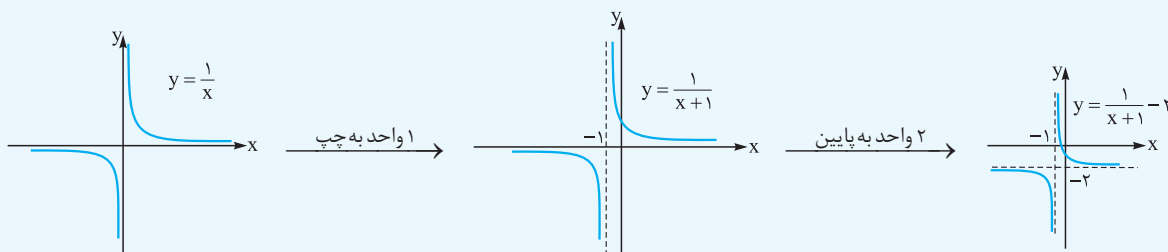
تست نمودار تابع $f(x) = \frac{-2x-1}{x+1}$ در کدام گزینه آمده است؟

$$y = \frac{-2x-1}{x+1} = \frac{-2x-2+1}{x+1} = \frac{-2x-2}{x+1} + \frac{1}{x+1} = -2 + \frac{1}{x+1}$$

پاسخ گزینه ۳ **راه اول** ضابطه تابع را ساده تر می نویسیم:

پس ضابطه تابع f به صورت $f(x) = \frac{1}{x+1} - 2$ درآمد. می توانیم با انتقال تابع $y = \frac{1}{x}$ ، آن را رسم کنیم:

راه دوم گاهی اوقات با نقطه یابی هم می توانیم سه گزینه را رد کنیم و به جواب برسیم. $f(0) = -1$ است، پس نقطه $(0, -1)$ باید روی نمودار باشد، در نتیجه ۲ و ۴ رد می شوند.

$$f(x) = 0 \Rightarrow \frac{-2x-1}{x+1} = 0 \Rightarrow -2x-1 = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

حالا محل برخورد تابع با محور x ها را حساب می کنیم:

یعنی این تابع محور x ها را در نقطه ای به طول $-\frac{1}{2}$ قطع می کند، پس ۱ هم رد می شود و فقط ۳ می ماند.

در توابع درجه دوم به فرم کلی $y = ax^2 + bx + c$ برای رسم نمودار تابع با کمک انتقال تابع $y = x^2$ باید از مربع کامل کردن استفاده کنیم.

تست برای رسم نمودار $y = 2x^2 - 4x + 3$ با استفاده از نمودار $y = x^2$ ، به ترتیب چه مراحل باید صورت پذیرد؟

- (۱) دو واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، ۳ واحد به بالا
 (۲) یک واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، یک واحد به بالا
 (۳) دو واحد به راست، انبساط افقی با ضریب $\frac{1}{2}$ ، ۳ واحد به بالا
 (۴) یک واحد به راست، انبساط افقی با ضریب $\frac{1}{2}$ ، یک واحد به بالا

پاسخ گزینه ۲

اول با استفاده از مربع کامل کردن ضابطه تابع $y = 2x^2 - 4x + 3$ را جمع و پهنش کنیم!

$$y = 2x^2 - 4x + 3 = 2x^2 - 4x + 2 + 1 = 2(x^2 - 2x + 1) + 1 = 2(x-1)^2 + 1$$

برای رسم نمودار این تابع با استفاده از نمودار $y = x^2$ به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$y = x^2 \xrightarrow[\text{یک واحد به راست}]{x \rightarrow x-1} y = (x-1)^2 \xrightarrow{\text{انبساط عمودی با ضریب ۲}} y = 2(x-1)^2 \xrightarrow{\text{یک واحد به بالا}} y = 2(x-1)^2 + 1$$

یک موضوع دیگر که حتماً باید بررسی کنیم، تحلیل وضعیت نقاط متناظر تابع و انتقال یافته آن است.

تست اگر نقطه $(2x_0 - 1, -\frac{y_0}{4})$ روی نمودار $g(x) = k|x+b|$ ، متناظر نقطه (x_0, y_0) روی نمودار $f(x) = |x|$ باشد، $b+k$ کدام است؟

- (۱) صفر   (۲) $\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۴) $\frac{1}{4}$

پاسخ گزینه ۲ نقطه (x_0, y_0) روی نمودار تابع f قرار دارد، بنابراین:

$$f(x_0) = y_0 \quad (*)$$

هم‌چنین نقطه $(2x_0 - 1, -\frac{y_0}{4})$ روی نمودار تابع g قرار دارد، پس:

$$g(2x_0 - 1) = -\frac{y_0}{4}$$

$$\xrightarrow{(*)} g(2x_0 - 1) = -\frac{1}{4}f(x_0) \quad (**)$$

حالا برای پیدا کردن ضابطه $g(x)$ ، با فرض $2x_0 - 1 = x$ داریم:

$$2x_0 = x + 1 \Rightarrow x_0 = \frac{x+1}{2}$$

$$\xrightarrow{(**)} g(x) = -\frac{1}{4}f\left(\frac{x+1}{2}\right) \xrightarrow{f(x)=|x|} g(x) = -\frac{1}{4}\left|\frac{x+1}{2}\right| = -\frac{1}{4}\left|\frac{1}{2}(x+1)\right| = -\frac{1}{4}|x+1| = k|x+b|$$

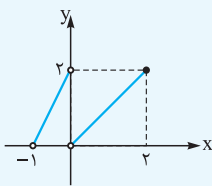
$$k = -\frac{1}{4}, b = 1 \Rightarrow k+b = \frac{3}{4} \quad \text{در نتیجه:}$$

تأثیر تبدیل نمودار روی دامنه و برد تابع

فرض کنیم u عبارتی خطی بر حسب x باشد، در این صورت داریم:

۱ اگر دامنه f بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن دامنه $cf(u) + d$ کافی است نامعادلات مضاعف $a \leq u \leq b$ را حل کنیم.

تست اگر نمودار تابع f به صورت مقابل باشد، دامنه تابع $y = 2f(1 - \frac{x}{3})$ کدام است؟

- (۱) $(-\frac{1}{3}, \frac{2}{3})$ (۲) $(\frac{1}{3}, \frac{4}{3}) - \{3\}$
 (۳) $(-6, 3)$ (۴) $(-3, 6) - \{3\}$

پاسخ گزینه ۲ با توجه به نمودار، دامنه تابع f برابر است با:

$$D_f = (-1, 2] - \{3\}$$

بنابراین برای محاسبه دامنه $y = 2f(1 - \frac{x}{3})$ باید نامعادلات زیر را حل کنیم:

$$\left\{ \begin{array}{l} -1 < 1 - \frac{x}{3} \leq 2 \xrightarrow{-(1)} -2 < -\frac{x}{3} \leq 1 \xrightarrow{\times(-3)} -3 \leq x < 6 \\ \text{و} \\ 1 - \frac{x}{3} \neq 0 \Rightarrow \frac{x}{3} \neq 1 \Rightarrow x \neq 3 \end{array} \right.$$

$$\xrightarrow{\text{اشتراک}} \text{دامنه} = [-3, 6) - \{3\}$$

۲ اگر دامنه $cf(u) + d$ بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن دامنه تابع $y = f(x)$ ، با توجه به این که $a \leq x \leq b$ ، عبارت u را تشکیل داده، دامنه f را می‌یابیم.

تست اگر دامنه تابع $y = f(x-2)$ بازه $[1, 4]$ باشد، دامنه تابع $g(x) = 1 - f(2x)$ کدام است؟

- (۱) $[6, 12)$ (۲) $[\frac{3}{2}, 3)$ (۳) $[-\frac{1}{2}, 1)$ (۴) $[-2, 4)$

پاسخ گزینه ۳ ابتدا با کمک دامنه تابع $y = f(x-2)$ ، دامنه تابع $y = f(x)$ را می‌یابیم:

$$1 \leq x < 4 \xrightarrow{-2} -1 \leq x-2 < 2 \Rightarrow D_f = [-1, 2)$$

حالا مسئله مانند مدل ۱ شد. دامنه تابع $y = f(x)$ برابر $[-1, 2)$ است. پس برای محاسبه دامنه تابع $g(x) = 1 - f(2x)$ نامعادلات زیر را حل

$$-1 \leq 2x < 2 \xrightarrow{:\div 2} -\frac{1}{2} \leq x < 1 \Rightarrow D_g = [-\frac{1}{2}, 1)$$

می‌کنیم:

۳ اگر برد تابع f بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن برد $y = cf(u) + d$ کافی است برد f را ابتدا در C ضرب و سپس با d جمع کنیم.

تست اگر برد تابع f بازه $(1, 3)$ باشد، برد تابع $y = 1 - 2f(3x)$ کدام است؟

- (۱) $[-5, -1]$ (۲) $[-3, 1]$ (۳) $(-9, -3]$ (۴) $(-4, 2]$

پاسخ گزینه ۱ برد f بازه $(1, 3)$ است، پس $1 < f(x) \leq 3$ و در نتیجه:

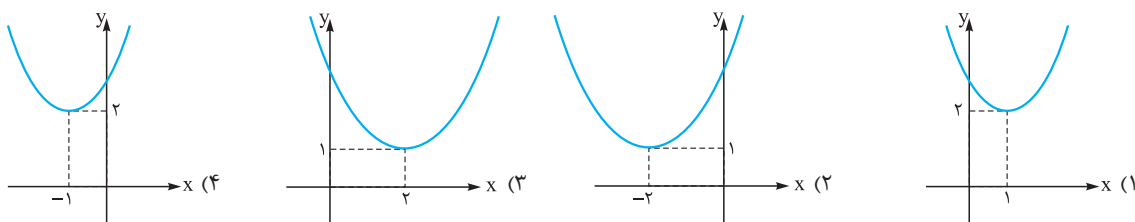
$$1 < f(3x) \leq 3 \xrightarrow{\times(-2)} -6 \leq -2f(3x) < -2 \xrightarrow{+1} -5 \leq 1 - 2f(3x) < -1$$

پس برد تابع داده شده، بازه $[-5, -1]$ است.

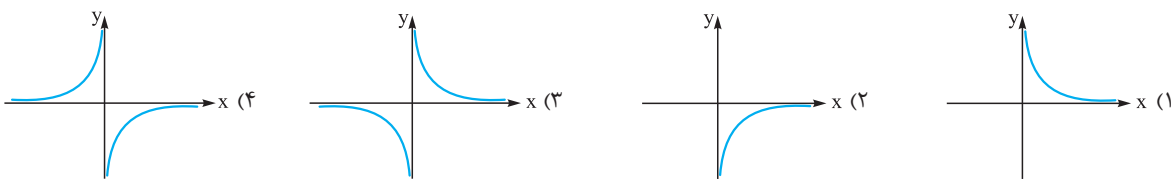
پرسش‌های چهارگزینه‌ای

تبدیل نمودار توابع

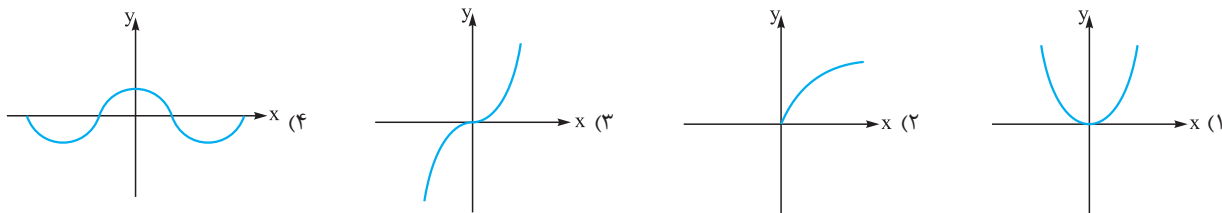
۸۱- نمودار تابع $y = (x-2)^2 + 1$ کدام است؟

۸۲- نمودار تابع $h: \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}$ کدام است؟
 $h(x) = -\frac{1}{x}$

۸۳- نمودار تابع f کدام باشد تا تساوی $f(x) + f(-x) = 0$ به ازای هر x عضو دامنه تابع برقرار باشد؟

۸۴- تابع $f(x) = \sqrt{x}$ با دامنه $[0, 9]$ مفروض است. اگر مجموعه‌های A و B به ترتیب دامنه و برد تابع $y = f(x-2) + 1$ باشند، $A \cap B$ کدام است؟

(برگرفته از تمرین کتاب درسی)

- (۱) $[1, 3]$ (۲) $[2, 4]$ (۳) $[2, 11]$ (۴) $[0, 3]$

۸۵- نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را نسبت به محور x ها قرینه کرده و سپس ۲ واحد به طرف چپ و در نهایت ۱ واحد به پایین منتقل می‌کنیم. ضابطه تابع حاصل کدام است؟

- (۱) $y = \sqrt{x-2} - 1$ (۲) $y = -\sqrt{x-2} - 1$ (۳) $y = -\sqrt{x+2} - 1$ (۴) $y = \sqrt{x+2} - 1$

۸۶- با انتقال نمودار $f(x) = 1 + \sqrt{x-1}$ به نمودار $g(x) = 2 + \sqrt{x+1}$ رسیده‌ایم. مراحل انتقال به ترتیب کدام است؟

- (۱) دو واحد به چپ و یک واحد به بالا
 (۲) دو واحد به راست و یک واحد به بالا
 (۳) دو واحد به چپ و یک واحد به پایین
 (۴) دو واحد به راست و یک واحد به پایین

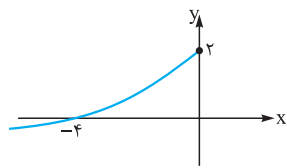
۸۷- اگر نمودار $f(x) = 1 + \sin(x - \frac{\pi}{4})$ را $\frac{\pi}{4}$ واحد به ..... و یک واحد به ..... منتقل کنیم، نمودار تابع $f(x) = \sin x$ حاصل می‌شود.

- (۱) چپ - بالا (۲) چپ - پایین (۳) راست - بالا (۴) راست - پایین

۸۸- نمودار تابع $y = 1 + \sqrt{x+1}$ را نسبت به محور y آنها انعکاس داده‌ایم، سپس آن را ۲ واحد به طرف چپ و در نهایت ۲ واحد به پایین منتقل کرده‌ایم. ضابطه تابع حاصل کدام است؟

$y = \sqrt{-x-1}-1$ (۱) $y = -3 - \sqrt{x+3}$ (۲) $y = 1 - \sqrt{x+3}$ (۳) $y = 3 - \sqrt{-x-1}$ (۴)

۸۹- نمودار تابع زیر از قرینه‌یابی و انتقال نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ به دست آمده است. نمودار تابع از کدام نقطه زیر می‌گذرد؟ (برگرفته از تمرین کتاب درسی)

- (۱) $(-9, -3)$ (۲) $(-9, -2)$
 (۳) $(-16, -3)$ (۴) $(-16, -2)$

۹۰- قرینه نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x}$ را نسبت به محور y تعیین کرده، سپس ۲ واحد به طرف x های مثبت انتقال می‌دهیم، نمودار حاصل ناحیه اول و سوم را با کدام طول قطع می‌کند؟ (تجربی قارج ۹۷)

- (۱) -2 (۲) $0/5$ (۳) 1 (۴) $1/5$

۹۱- نمودار تابع $f(x) = |x|$ را یک واحد به طرف x های مثبت و یک واحد به طرف y های منفی منتقل می‌کنیم. نمودار جدید و نمودار اولیه در چند نقطه متقاطع خواهند بود؟

- (۱) صفر   (۲) 1 (۳) 2 (۴) بی‌شمار

۹۲- نمودار تابع $f(x) = \frac{x}{x-1}$ از کدام ناحیه نمی‌گذرد؟

- (۱) از هر چهار ناحیه می‌گذرد.   (۲) دوم   (۳) سوم   (۴) چهارم

۹۳- نمودار توابع $y = -\sqrt{x-1}$ و $y = \frac{x}{x-1}$ در چند نقطه متقاطع‌اند؟ (کانون فرهنگی آموزش - ۹۸)

- (۱) صفر   (۲) 1 (۳) 2 (۴) 3

۹۴- برای رسم نمودار تابع $y = \frac{2^x + 4}{2}$ ، با انتقال نمودار تابع $y = 2^x$ به ترتیب چه مراحل طی می‌شود؟ (برگرفته از تمرین کتاب درسی)

- (۱) یک واحد به راست و دو واحد به بالا   (۲) چهار واحد به چپ و انقباض عمودی با ضریب $\frac{1}{2}$
 (۳) یک واحد به راست و چهار واحد به بالا   (۴) 2 واحد به بالا و انقباض عمودی با ضریب $\frac{1}{2}$

۹۵- نمودار تابع $y = \log_3(x+1)$ را دو واحد به راست انتقال می‌دهیم. سپس شکل حاصل را نسبت به محور x ها قرینه کرده و یک واحد به بالا منتقل می‌کنیم. نمودار تابع حاصل محور x ها را با کدام طول قطع می‌کند؟

- (۱) 2 (۲) 4 (۳) 7 (۴) 10

۹۶- نمودار یک سهمی پس از انتقال رأس آن به اندازه یک واحد به سمت راست و دو واحد به سمت بالا با ضابطه $g(x) = (x-2)^2$ مشخص شده است. قبل از انتقال معادله تابع به کدام صورت بوده است؟

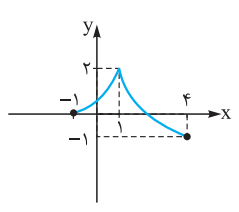
$f(x) = (x-1)^2$ (۱) $f(x) = x^2 - 2x - 1$ (۲) $f(x) = x^2 + 6x + 11$ (۳) $f(x) = (x-3)^2$ (۴)

۹۷- سهمی $f(x) = ax^2 + bx + 1$ مفروض است. اگر رأس نمودار تابع با ضابطه $y = f(x+2) - 1$ ، نقطه $(-1, 1)$ باشد، a کدام است؟

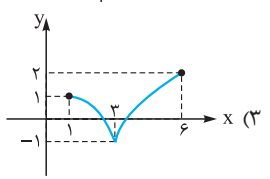
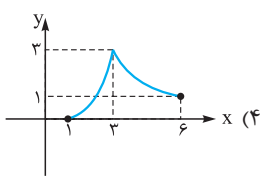
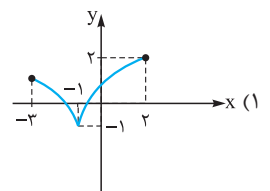
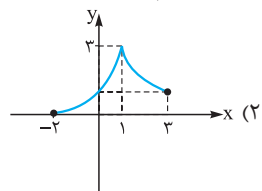
- (۱) 2 (۲) -2 (۳) 1 (۴) -1

۹۸- نمودار تابع $y = 1 + \sqrt{x^2 - 2x + 1}$ را ابتدا دو واحد به چپ و سپس یک واحد به پایین منتقل می‌کنیم. ضابطه نمودار تابع حاصل کدام است؟

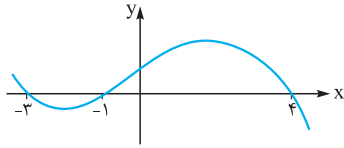
$y = \sqrt{x^2 - 2x + 3}$ (۱) $y = \sqrt{x^2 - 2x - 1}$ (۲) $y = |x-1|$ (۳) $y = |x+1|$ (۴)

۹۹- اگر نمودار تابع $y = -f(x-2)$ به شکل مقابل باشد، نمودار تابع $y = 1 + f(x)$ کدام است؟

(تجربی فارغ ۹۴)

۱۰۰- شکل روبه‌رو، نمودار تابع $y = f(x-2)$ است. دامنهٔ تابع با ضابطهٔ $\sqrt{xf(x)}$ کدام است؟

(۱) $[-1, 1] \cup [0, 6]$

(۲) $[-3, 1] \cup [0, 2]$

(۳) $[-5, -3] \cup [-1, 2]$

(۴) $[-5, -3] \cup [0, 2]$

(ریاضی ۹۳)

۱۰۱- اگر $f(x) = 1 - (\frac{1}{x})^x$ باشد، دامنهٔ $y = \sqrt{xf(x)}$ کدام بازه است؟

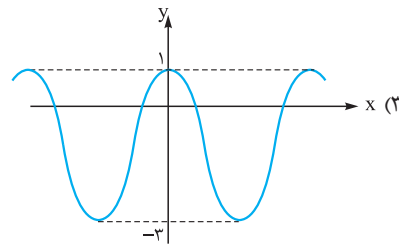
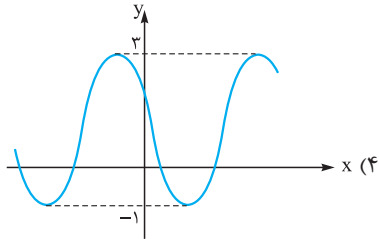
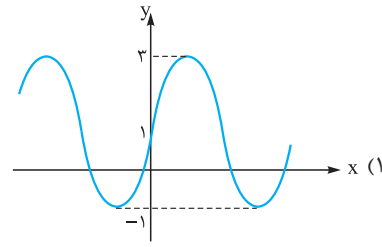
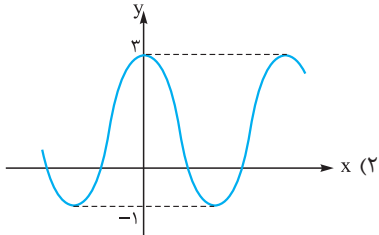
(۴) $(0, +\infty)$

(۳) $(-\infty, +\infty)$

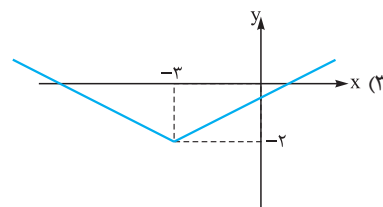
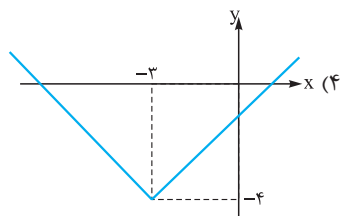
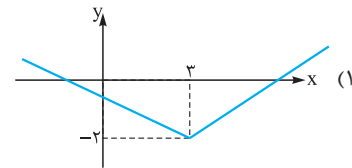
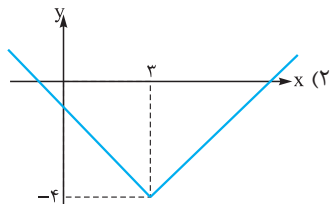
(۲) $(-\infty, 0)$

(۱) $[-1, 1]$

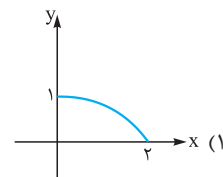
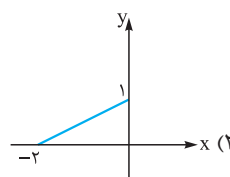
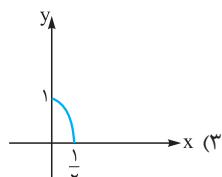
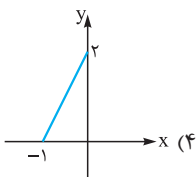
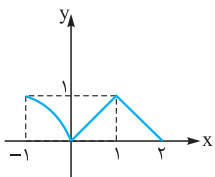
۱۰۲- نمودار تابع $y = 2\cos x + 1$ کدام است؟

۱۰۳- نمودار تابع $y = \frac{|3-x|-4}{2}$ کدام است؟

۱۰۴- اگر نمودار تابع $y = f(x)$ به صورت مقابل باشد، کدام نمودار زیر بخشی از نمودار تابع $y = 2f(x+1)$ است؟

۱۰۵- برای رسم نمودار تابع $f(x) = |x|$ با انتقال نمودار تابع $g(x) = \sqrt{4x^2 + 4x + 1}$ چه مراحل را می توان طی کرد؟

- (۱) انقباض افقی با ضریب ۲، یک واحد به چپ
 (۲) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{4}$ ، یک واحد به چپ
 (۳) انبساط افقی با ضریب ۲، یک واحد به راست
 (۴) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{4}$ ، یک واحد به راست

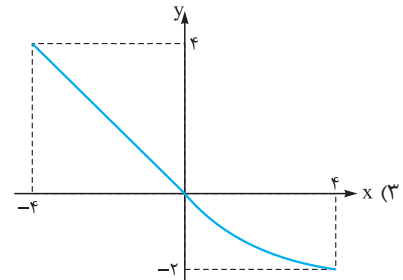
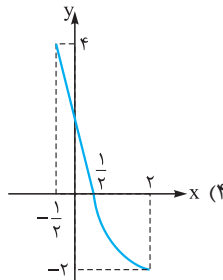
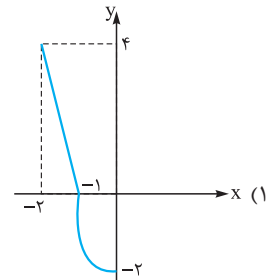
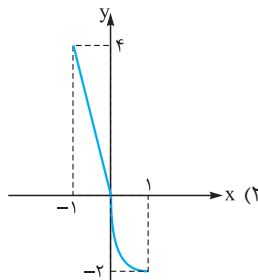
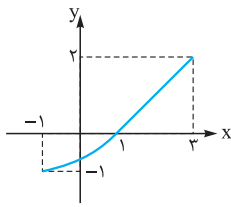
۱۰۶- تابع $f(x) = \log_2(x+2)$ مفروض است. به ازای کدام مقدار a ، نمودار تابع $y = f(2x) + a$ فقط از دو ناحیه عبور می کند؟

- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) -۱
 (۴) -۲

۱۰۷- برای رسم نمودار $y = 2\cos^2 x - 1$ با انتقال نمودار $y = \cos(x + \frac{\pi}{4})$ چه مراحل را می توان طی کرد؟

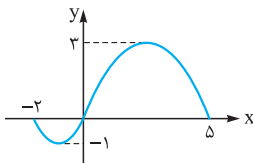
- (۱) $\frac{\pi}{4}$ واحد به راست، انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{4}$
 (۲) $\frac{\pi}{4}$ واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲ و یک واحد به پایین
 (۳) $\frac{\pi}{4}$ واحد به چپ، انبساط افقی با ضریب ۲
 (۴) $\frac{\pi}{4}$ واحد به چپ، انقباض عمودی با ضریب $\frac{1}{4}$ و یک واحد به پایین

۱۰۸- اگر نمودار تابع $y = f(x)$ به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $y = 2f(1 - \frac{x}{4})$ کدام است؟

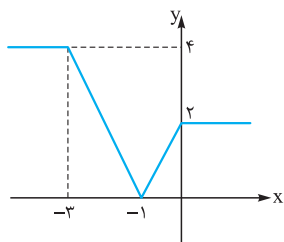
فصل اول تابع

کانون فرهنگی آموزش - ۹۷

۱۰۹- اگر نمودار تابع $y = f(x+2)$ به صورت روبه رو باشد، دامنه تابع $y = \sqrt{xf(1 - \frac{x}{4})}$ به کدام صورت است؟

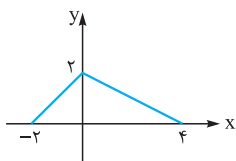
- (۱) $\{-12, 2\} \cup [-2, 0]$
 (۲) $[-12, -2] \cup [0, 2]$
 (۳) $\{-12\} \cup [-2, 2]$
 (۴) $[-6, -1] \cup [0, 1]$

۱۱۰- اگر نمودار تابع $y = f(1-x)$ به صورت روبه رو باشد، سطح محصور بین نمودار تابع $y = f(x-1)$ و محور

xها در فاصله $[0, 5]$ کدام است؟

- (۱) ۸
 (۲) ۸/۵
 (۳) ۹
 (۴) ۹/۵

۱۱۱- اگر نمودار تابع $y = f(x)$ به صورت روبه رو باشد، مساحت سطح محصور بین نمودار تابع $y = f(x - |x|)$ ،

محور xها و خط $x = 5$ کدام است؟

- (۱) ۸
 (۲) ۹
 (۳) ۱۰
 (۴) ۱۱

۱۱۲- برای رسم نمودار تابع $g(x) = -2x^2 + 8x - 3$ با استفاده از نمودار $f(x) = x^2$ چه انتقال‌هایی باید صورت گیرد؟

- (۱) ۲ واحد به چپ، انبساط عمودی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور x ها، ۵ واحد به بالا
 (۲) ۲ واحد به چپ، انبساط افقی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور y ها، ۳ واحد به پایین
 (۳) ۲ واحد به راست، انبساط افقی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور y ها، ۳ واحد به پایین
 (۴) ۲ واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور x ها، ۵ واحد به بالا

۱۱۳- نقطه $(-8, 6)$ روی نمودار $y = f(x)$ قرار دارد. کدام نقطه به طور قطع روی نمودار $y = \frac{1}{4}f(-x) + 1$ قرار دارد؟

- (۱) $(-8, 4)$ (۲) $(8, 4)$ (۳) $(8, 10)$ (۴) $(-8, -2)$

۱۱۴- نقطه $A(x_0, y_0)$ روی نمودار f مفروض است. اگر نمودار تابع g انتقال‌یافته نمودار تابع f باشد و نقطه $A'(\frac{x_0}{4}, 1 - y_0)$ روی نمودار تابع g متناظر نقطه A روی f باشد، با چه انتقالی می‌توان از نمودار f به نمودار g رسید؟

- (۱) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{4}$ ، قرینه نسبت به محور y ها، یک واحد به پایین
 (۲) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{4}$ ، قرینه نسبت به محور x ها، یک واحد به بالا
 (۳) انبساط افقی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور x ها، یک واحد به بالا
 (۴) انبساط افقی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور y ها، یک واحد به پایین

۱۱۵- اگر نقطه $(\frac{1-x_0}{4}, y_0 + 1)$ روی نمودار g متناظر نقطه (x_0, y_0) روی نمودار f باشد، رابطه بین f و g به کدام صورت است؟

- (۱) $f(x) = g(1 - 2x) - 1$ (۲) $g(x) = f(1 - 2x) + 1$ (۳) $f(x) = g(\frac{1-x}{4}) + 1$ (۴) $g(x) = f(\frac{1-x}{4}) - 1$

۱۱۶- اگر $g(x) = 2f(1 - \frac{x}{4})$ و نقطه $A(2, 2)$ روی نمودار g باشد، نقطه متناظر A روی نمودار f به کدام صورت است؟

- (۱) $(-2, 1)$ (۲) $(-2, 4)$ (۳) $(0, 1)$ (۴) $(0, 4)$

۱۱۷- اگر دامنه تابع f بازه $[-1, 2]$ باشد، دامنه تابع $y = -2f(-\frac{x}{4} + 1) + 3$ کدام است؟

- (۱) $[\frac{3}{4}, 0]$ (۲) $(\frac{3}{4}, 0]$ (۳) $(-2, 4]$ (۴) $[-2, 4]$

۱۱۸- اگر دامنه تابع $y = 1 - f(1 - 3x)$ بازه $[-2, 4]$ باشد، دامنه تابع $y = f(x)$ کدام است؟

- (۱) $[-11, 7]$ (۲) $[-11, 7)$ (۳) $[-1, 1)$ (۴) $(-1, 1]$

۱۱۹- اگر دامنه تابع $y = 3f(2x - 1) + 1$ بازه $[-1, 2]$ باشد، دامنه تابع $y = 2f(x + 1) + 1$ کدام است؟

- (۱) $[-2, 4]$ (۲) $[-1, \frac{1}{4}]$ (۳) $[1, \frac{5}{4}]$ (۴) $[-4, 2]$

۱۲۰- اگر برد تابع f برابر $R_f = [-\sqrt{3}, 2]$ باشد، برد تابع $y = \sqrt{2}f(x - 1) + 1$ شامل چند عدد صحیح است؟

- (۱) ۵ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۲۱- اگر برد تابع $y = 1 - 2f(x - 1)$ بازه $[-3, 1]$ باشد، برد تابع $y = \frac{1}{4}f(x + 1)$ کدام است؟

- (۱) $(0, 1)$ (۲) $(0, 1)$ (۳) $[-\frac{3}{4}, \frac{1}{4}]$ (۴) $(-\frac{3}{4}, \frac{1}{4}]$

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۸)

۱۲۲- اگر شکل مقابل نمودار تابع $y = f(x - 2)$ باشد، آن‌گاه برد تابع $y = \sqrt{|3f(x) - 1|}$ کدام است؟

- (۱) $[0, \sqrt{5}]$

- (۲) $[-2, 3]$

- (۳) $[0, \sqrt{8}]$

- (۴) $[0, \sqrt{7}]$

۱۲۳- نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x}$ را ابتدا یک واحد به چپ منتقل کرده و سپس با ضریب ۲ در راستای عمودی منبسط می‌کنیم و در نهایت نمودار حاصل را نسبت به خط نیمساز ناحیه اول و سوم قرینه می‌کنیم. ضابطه تابع حاصل کدام است؟

- (۱) $4x^2 + 1$ (۲) $\frac{x^2}{4} - 1$ (۳) $\frac{(x-1)^2}{4}$ (۴) $4(x+1)^2$

۱۲۴- تابع $f(x) = \frac{1}{x}$ مفروض است. اگر نمودار تابع را ابتدا با ضریب ۲ در راستای افقی منبسط کنیم و سپس ۲ واحد به راست منتقل کنیم، تابع g حاصل می‌شود. خط $x = 1$ نمودار تابع fg را با چه عرضی قطع می‌کند؟

- (۱) $\frac{1}{4}$ (۲) $-\frac{1}{4}$ (۳) ۱ (۴) -۱

